

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2

DOM
2017-10-30
Meddelad i
Göteborg

Mål nr
2943-17

SÖKANDE

Rett Bemanning Sverige AB, 556998-1185
c/o Ekonomikompentens
Box 364
651 09 Karlstad

MOTPART

Region Halland
Box 517
301 80 Halmstad

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

KONKURRENSVERKET	
2017 -10- 3 0	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår Region Hallands yrkande att bolaget ger in en rättegångsfullmakt eller en motsvarande behörighetshandling.

Förvaltningsrätten avslår Rett Bemanning Sverige AB:s ansökan.

Dok.Id 500006

Postadress Box 53197 400 15 Göteborg	Besöksadress Sten Sturegatan 14	Telefon 031 - 732 70 00 E-post: forvaltningsrattenigoteborg@dom.se www.forvaltningsrattenigoteborg.domstol.se	Telefax 031 - 711 78 59	Expeditionstid måndag–fredag 08:00–16:00
---	---	--	-----------------------------------	---

BAKGRUND

Region Halland (regionen) genomför en upphandling av ramavtal avseende *Bemannings tjänster; barnmorskor, specialistläkare och specialistsjuksköterskor, DNRGS160392.*

Av tilldelningsbeslut den 3 mars 2017 framgår att regionen valt att teckna avtal med andra leverantörer än Rett Bemanning Sverige AB. – Anbudet från Rett Bemanning Sverige AB diskvalificerades då skalkravet avseende referenser inte var uppfyllt.

YRKANDEN M.M.

Rett Bemanning Sverige AB (bolaget) yrkar att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse gjorts på så sätt att bolagets anbud tas upp till utvärdering.

Till stöd för talan anförs bl.a. följande.

Referenser

Regionen har förkastat bolagets anbud eftersom två av bolagets referenter (M.C. och M.K.) inte kommit in med svar på utskickade referensfrågor.

Av bolagets mejlkonversation med regionen framgår emellertid bl.a. att av bolaget föreslagen referent i Landstinget Dalarna (B.S.) tackade nej till detta, men att S.D. i stället tackade ja till att vara referent. Trots det skickades referensblanketten till M.C. Då denne förstod att S.D. skulle vara referent svarade han inte. Inget mejl (eller referensblankett) skickades till S.D., trots att detta var bolagets och referentens gemensamma beslut.

Vad avser referensen Landstinget Västmanland var referenten M.K. sjuk. Hon hade dock svarat på ett stort antal referensdokument under en period. Via mejl den 13 februari 2017 skickades också ett referensintyg som hon skickade separat. Detta kunde med fördel ha använts av regionen.

Bolaget är kritiskt till hela referensförfarandet. Antingen borde regionen överlåta hela ansvaret för referenshanteringen (utskick till korrekt referens och bevakning av att de kommer in till anbudsgivaren f.v.b. till upphandlande myndighet) till anbudsgivaren eller att regionen tar hela ansvaret för processen. Om referenterna inte svarar borde det i detta fall ha legat i regionens intresse att återigen kontakta leverantörerna för att få in begärda uppgifter. Om bolaget vetat att S.D. (Landstinget Dalarna) trots överenskommelse och godkännande som referent inte fått referensblanketten eller att referenten M.K. (Landstinget Västmanland) inte svarat borde regionen ha meddelat bolaget. I så fall hade bolaget enkelt kunnat få in begärda handlingar och som i fallet med landstinget Västmanland fått en annan person att svara istället för angiven referent. M.K. hade därtill skickat in ett liknande dokument (referensintyg) som regionen hade kunnat använda. Detta skulle skett oavsett i vilken form eller utseende referensen besvarats.

Som det nu utvecklade sig har oklarheter om ansvaret gjort att bolaget står utan två referenser. Detta beror på en bristfällig referensrutin hos regionen. Bara möjligheten att fel kan uppstå borde vara nog för att diskvalificera regionens referensrutin. Regionen har underlåtit att följa god upphandlingssed och förkastat bolagets anbud, varvid bolaget lidit skada.

Kreditvärdighet

Vid tidpunkten för anbudsinlämning gjordes en kreditkontroll som visade att bolaget hade en kreditvärdighet på 62 hos CreditSafe. Om kreditvärdigheten varit lägre än efterfrågade 40 så hade bolaget kunnat bifoga en

förklaring eller en koncern/moderbolagsgaranti. Det är i sig riktigt att bolaget i den nämnda perioden missat en inbetalning av skatt på grund av omorganisering hos en extern ekonomipartner då ärenden fallit mellan stolarna. Skulden betalades så snart den uppmärksammades. Bolaget har en mycket god ekonomi. Om regionen inte godtar bolagets förklaring kan bolaget lämna in en koncern/moderbolagsgaranti.

Regionen yrkar att ansökan ska avslås och begär att bolaget inger en rättgångsfullmakt eller en motsvarande behörighetshandling för affärsområdeschefen [REDACTED]. Till stöd för talan anføres bl.a. följande.

Regionen bestrider vad bolaget anför beträffande hur regionen hanterat de av bolaget redovisade referenserna. Av bolagets yttrande framgår att bolaget har underlåtit eller misslyckats med att samverka med de personer som i bolagets anbud uppgetts som referenter för att styrka bolagets kompetens och förmåga. De får förutsättas att en anbudsgivare samverkar med de uppdragsgivare man avser att använda som referenser. Regionens förfrågningsunderlag efterfrågar tre referensuppdrag. Den problematik som bolaget har erfarit beträffande Landstinget Dalarna är unik – en referent kan inte stå för ansvaret och en andra referent uppvisar en märkbar passivitet. Bolaget har uppgett en uppsjö av uppgifter men med beaktande av vad som beskrivs ovan har det varit omöjligt för regionen att bringa reda i bolagets referensgivning utan att särbehandla bolaget i förhållande till konkurrenterna.

Referensintyget från Landstinget Västmanland är regionen förhindrad att beakta eftersom inkommen ifylld blankett avser ett annat uppdrag som inte är hänförligt till regionens upphandling. Handlingen ger inte svar på de frågeställningar som regionen i förfrågningsunderlaget aviserade skulle tjäna som underlag för bedömningen. Referensen är också ingiven att bolaget och inte av referenten. Det kan inte visas att det av referenten som är sagesman.

Även beträffande detta referensuppdrag har bolaget haft samma problem som beskrivs beträffande referenterna från Landstinget Dalarna.

Regionen agerade i enlighet med LOU när bolaget inte informerades om att viss information i anbudet var otillräcklig. Regionen har tvärtemot vad bolaget anför varit förhindrad enligt LOU att påtala för bolaget att viss information var otillräcklig. Likaså har regionen varit förhindrad att infordra och beakta kompletteringar i enlighet med vad bolaget hävdar. För tydlighets skull ska noteras att påminnelser har gått ut generellt till samtliga anbudsgivare.

Regionen vill anföra ytterligare en omständighet som visar att regionens beslut att diskvalificera bolagets anbud var korrekt. Bolaget hade vid tidpunkten för anbudsutvärderingen skulder registrerade hos kronofogdemyndigheten på över en miljon kronor. Vid tidpunkten för anbudsutvärderingen understeg bolagets kreditvärdighet hos kreditupplysningsföretaget CreditSafe det i förfrågningsunderlaget stipulerade 40. Dessa omständigheter är tillräckligt underlag för regionen att inte beakta bolagets anbud.

Sammanfattningsvis kan sägas att några överträdelser mot de principer som bär upp LOU inte har varit för handen i upphandlingen. Inte heller är bolaget att anse om skadelidande i något avseende.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Fråga om behörighet

Av bolagets anbud framgår att [REDACTED] företräder bolaget under bl.a. anbudstiden och att han genom fullmakt är behörig att teckna avtal i upphandlingen. Några tvivel om att han skulle sakna behörighet att företräda bolaget i överprövningsprocessen har inte kommit fram. Det saknas därför

skäl för att begära in en skriftlig fullmakt som visar hans behörighet att företräda bolaget i målet. Regionens begäran i denna del ska därför avslås.

Tillämpliga bestämmelser

I målet är lagen (2007:1091) om offentlig upphandling tillämplig, se p. 4 i övergångsbestämmelserna till lagen (2016:1145) om offentlig upphandling.

Frågan i målet är om det finns sådana brister i upphandlingen att det finns skäl för ingripande med stöd av bestämmelserna i LOU.

Förvaltningsrättens prövning utgör en kontroll av om det finns skäl att ingripa mot upphandlingen på grund av att den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna eller andra bestämmelser i LOU.

Upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas (1 kap. 9 § LOU).

Om den upphandlande myndigheten brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts (16 kap. 6 § första stycket LOU).

Referenstagning*Utredningen i målet*

Av förfrågningsunderlaget framgår bl.a. följande. Tilldelningsgrunden i upphandlingen är ekonomiskt mest fördelaktiga anbud med hänsyn tagen till utvärderingskriterierna pris och kvalitet. Kvalitet kommer att utvärderas genom referenstagning genom att regionen under utvärderingsperioden kommer att sända angivna frågor via e-post till tre angivna referenter, som får ange sin svarspoäng. – Regionen mailar frågorna veckan efter sista anbudsdag. Varje referent kommer att ha upp till tio dagar på sig att svara beställaren från den dag som referenten kontaktas av regionen. I det fallet referenser uteblir, helt eller delvis, kommer graderingen för berörda frågor att värderas till 0 poäng för den aktuella frågan. – Det är anbudsgivarens ansvar att kontakta referenterna och meddela att de kommer att kontaktas av regionen via e-post. Referenstagningen utgör en avgörande del av utvärderingen och det är angeläget att både anbudsgivaren och referenten inser betydelsen av denna. – I svarsmallen anges a. referens 1-3, kundnamn, namn på referens, telefonnummer samt e-postadress.

Förvaltningsrättens bedömning

För att konkurrens ska kunna ske på lika villkor krävs ett klart och tydligt förfrågningsunderlag. Av förfrågningsunderlaget ska det klart framgå vilka krav som måste uppfyllas för att anbudet ska kunna antas. Sådana krav måste upprätthållas och ett anbud som inte tillgodoser dessa krav får inte antas (jfr EU-domstolens dom C-27/15 och HFD 2016 ref. 37 I-II). När det gäller bolagets invändningar avseende referenstagning får det anses åligga anbudsgivaren att se till att samtliga de referenter som anges är villiga att ställa upp och är tillgängliga vid referenstagningstidpunkten. Någon skyldighet för den upphandlande myndigheten att underrätta anbudsgivarna

om referenter som inte kunnat nås, inte velat svara etc. kan inte anses föreligga, utöver vad som utlovats i förfrågningsunderlaget. Inte heller kan en upphandlande myndighet anses ha skyldighet att bereda anbudsgivaren möjlighet att komma in med alternativ bevisning.

Enligt förvaltningsrättens mening strider det uppställda kravet på referenser och referenstagning inte mot någon av de grundläggande principerna i LOU. Bolagets anbud uppfyller således inte det ställda kravet på referenser. Skäl för ingripande enligt LOU saknas därför på denna grund.

Kreditvärdighet

Regionen har nu anfört att bolaget inte heller uppfyllde kravet på kreditvärdighet vid tidpunkten för utvärderingen. Förvaltningsrätten är inte förhindrad att pröva denna nya grund för varför bolagets anbud ska förkastas (jfr Högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD 2013 ref. 5 och dom från Kammarrätten i Stockholm i mål nr 6478-15). Mot bakgrund av det ovan sagda saknas emellertid anledning för en sådan prövning.

Sammanfattning

Bolaget har inte förmått visa att regionen har brutit mot bestämmelserna i LOU. Därmed saknas skäl för ingripande enligt LOU. Ansökan ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1 B LOU)

Ann Rittri

Rådman

Föredragande i målet har varit föredragande juristen Michaël Koch.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens avgörande ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.** Adressen till förvaltningsrätten framgår av avgörandet.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av avgörandet. Om avgörandet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när det kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag som avgörandet meddelades. För offentlig part räknas tiden för överklagande alltid från den dag avgörandet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

Prövningstillstånd i kammarrätten

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Överklagandets innehåll

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person- eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Även adress och telefonnummer till arbetsplatsen ska anges, samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning.

Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-post-adress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.

Om samtliga ovan nämnda person- eller adressuppgifter har lämnats tidigare i målet och fortfarande är aktuella behöver de inte uppges igen. Om någon uppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. uppgift om det avgörande som överklagas – förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för avgörandet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens avgörande som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Forts. nästa sida

Avtal före laga kraft i vissa mål

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens avgörande har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster,
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,
- lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner,
- lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, eller
- lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan fyra förstnämnda lagarna och i 20 kapitlet i de två sistnämnda lagarna.

Ytterligare information

Behöver ni fler upplysningar om hur man överklagar kan ni vända er till förvaltningsrätten.